

06.05.2019

Enligt sändlista

Hänvisning

Ärende **Förnyande av styrningspraxis för avtalsperioden 2021–2024, finansiering och rapportering om verksamheten 2019**

Förnyande av styrnings- och responsförfarandet under avtalsperioden 2021–2024

Styrnings- och finansieringspraxisen för högskolorna stärker universitetens och yrkeshögskolornas (högskolornas) dynamiska utveckling inom utbildning, forskning och innovationsverksamhet. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för sitt förvaltningsområde, och därmed även för styrningen av och tillsynen över yrkeshögskolorna och universiteten. Genom styrningen fördjupas den strategiska dialogen mellan ministeriet och högskolorna med betoning på högskolornas autonomi och samhällsansvar. Beredningen och genomförandet av högskolornas strategier stöds genom en samverkande och stegvis process. Samtidigt främjas samarbetet mellan högskolorna och samverkan med intressentgrupper.

Beredningen av avtalsperioden 2021–2024 inleddes vid ett seminarium för högskolornas och vetenskapsinstitutens ledningar i november 2018. Fokus låg på en lägesbild av omvärlden och på åtgärder för att öka öppenheten och den ömsesidiga samverkan i avtalsberedningsprocesserna. Beredningen fortsatte tillsammans med högskolornas planeringsledning i februari 2019. Diskussioner om riktlinjerna för revideringen av styrningspraxis fördes med rektorerna i mars 2019. Diskussionerna ligger till grund för detta anvisningsbrev.

Avtalsförhandlingar. Avtalsförhandlingarna mellan undervisnings- och kulturministeriet och högskolorna för perioden 2021–2024 förs i maj-juni 2020. De högskole- eller koncernspecifika tidpunkterna fastställs i januari 2020. Avtalen mellan ministeriet och högskolorna är kortare och mer strategiska än tidigare (bilaga 1).

Ministeriet har beredskap att föra avtalsförhandlingar med högskolekoncernerna som en enda helhet. I dessa fall kan man upprätta ett avtal som gäller hela koncernen och som också omfattar högskolespecifika mål och anslag. Högskolorna ombeds meddela undervisnings- och kulturministeriet **senast den 11 oktober 2019** om de har en gemensam intention att föra avtalsförhandlingen som en högskolekoncern och upprätta ett avtal som gäller koncernen.

Finansieringsmodellen. Beslut om författningsändringar som förnyar finansieringsmodellerna för yrkeshögskolor¹ och universitet² fattades i januari 2019. Förordningarna tillämpas första gången när finansiering beviljas för 2021.

Responsförfarandet. Som en del av undervisnings- och kulturministeriets styrning tar ministeriet med jämna mellanrum fram översikter över högskoleväsendet och ger högskolorna individuell respons i samband med avtalsförhandlingen och högskolebesöket. I informationstjänsten Vipunen³ har högskolorna tillgång till ett detaljerat statistiskt material och positioneringsindikatorer som uppdateras varje år. Utöver Finlands Akademis öppna datalager kan högskolorna begära tillgång till Akademin's informationsmaterial som gäller en mer detaljerad profilering och starka områden/tillväxtområden, i synnerhet som stöd för beredningen av strategierna.

Högskolebesök Som en del av styrprocessen genomför undervisnings- och kulturministeriet högskolebesök under 2022. Besöket kombineras med en mellangranskning för avtalsperioden. Högskolebesöken bygger på en dialog som syftar till att stöda högskolornas strategiska arbete och uppfölja verkställandet av strategin. Detaljerna kring besöken avtalas med högskolorna under 2021.

Seminarier. Ministeriet har beredskap att delta i eller ordna diskussioner om aktuella, strategiskt viktiga ärenden med högskolornas styrelseordförande eller rektorer. Vårseminariet för högskolornas och vetenskapsinstitutens ledning hålls på Aalto-universitetet i Esbo den 4 juni 2019 och höstseminariet på Jyväskylä universitet i Jyväskylä den 28 och 29 november 2019.

Parallellt med avtalsberedningen bereder ministeriet i samarbete med högskolorna och intressentgrupperna de åtgärder som i synnerhet de högskole- och vetenskapspolitiska målen och utvecklingsprogrammen inom ramen för visionen för den högre utbildningen och forskningen förutsätter. Särskilt i fråga om FUI-politiken och främjandet av kontinuerligt lärande finns det ett behov av att stärka målsättningarnas och beslutens samstämmighet i relation till andra förvaltningsområden. De viktigaste åtgärderna och beredningen av dem tas upp på den strategiska och operativa högskoleledningens möten och på sektorspecifika möten och temaseminarier.

Finansiering

På basis av den tekniska plan för de offentliga finanserna 2020–2023 som offentliggjordes i april 2019 upphör indexfrysningarna i enlighet med statsminister Sipiläs regeringsprogram efter 2019. Den tekniska planen för de offentliga finanserna utgör underlag både för förhandlingarna om regeringsprogrammet och för nästa plan för de offentliga finanserna, som den nya regering som bildas efter riksdagsvalet ska fatta beslut om hösten 2019.

För mellanåren mellan avtalsperioderna fattar undervisnings- och kulturministeriet finansieringsbeslut för högskolorna på basis av gällande finansieringslagar och avtalet för perioden 2021–2024. Under mellanåren görs inget separat avtal om det inte finns

¹ Statsrådets förordning om yrkeshögskolor (1129/2014) <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20141129>
Undervisnings- och kulturministeriets förordning om beräkningskriterierna för yrkeshögskolornas basfinansiering <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2019/20190117>

² Statsrådets förordning om universiteten (2009/770) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090770>

Undervisnings- och kulturministeriets förordning om beräkningskriterierna för universitetens basfinansiering (119/2019) <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2019/20190119>

³ <https://vipunen.fi/sv-fi/>

ett särskilt behov. Den beräkning som ligger till grund för finansieringen uppdateras med den senaste statistiken, och finansieringen inklusive nödvändiga specifikationer skrivs in i det finansieringsbeslut som fattas av ministeriet vid årsskiftet. Därtill sänds högskolorna en mer detaljerad beskrivning av hur basfinansieringen utformas. Preliminär information om nästa års finansiering sänds till högskolorna i juni varje år när basuppgifterna för finansieringsmodellindikatorerna färdigställts och vid behov när regeringen lämnat sin budgetproposition för nästa år till riksdagen i början av hösten. Undervisnings- och kulturministeriet offentliggör högskolornas indikatorspecifika finansieringsandelar och belopp när finansieringsbesluten är klara.

Strategibaserad finansiering. Ministeriet har i samband med halvtidsöversynen riktat all den reserverade strategiska finansieringen för 2017–2020 till högskolorna. Beslut om det eventuella handlingsutrymme för 2020 som ramtillägget ger fattas separat.

Den strategibaserade finansieringen revideras inför perioden 2021–2024 så att högskolorna ges starkare framtidsinriktade incitament för sitt eget strategiarbete och insynen i den strategibaserade finansieringen ökar.

Den strategibaserade finansieringen är uppdelad i två delar; en programbaserad andel och en andel som stöder högskolans egen strategi och förnyelse, med betoning på den senare andelen.

Genom den programbaserade andelen främjas de högskole- och vetenskapspolitiska mål som utgår från regeringsprogrammet och statsrådets målsättningar. Programmen stöder högskolornas långsiktiga utvecklingsarbete och målen i visionen för den högre utbildningen och forskningen 2030.

Den andel som stöder högskolans egen strategi och förnyelse grundar sig på respektive högskolas strategiarbete och de viktigaste prioriteringarna och styrkorna inom strategiarbetet samt på högskolans profilering. Andelarna fördelas utifrån högskolornas strategier för 2021–2030. Den tioåriga strategiperioden och ett perspektiv för den strategiska finansieringen som sträcker sig bortom perioden 2021–2024 möjliggör en långsiktig och ambitiös utveckling av verksamheten vid högskolorna.

I grunderna för finansieringen beaktas de centrala åtgärder som bidrar till att genomföra högskolans strategi och förnya dess verksamhet och strukturer. Åtgärderna kan gälla styrkeområden, profilering, kompetenskluster och internationella kopplingar och samarbeten. Finansieringsandelen fastställs i en samverkande och stegvis process mellan ministeriet och högskolorna. Processen främjar samarbetet mellan högskolorna i beredningen och genomförandet av strategierna. Högskolornas strategiarbete stöds genom att man stärker dialogen mellan högskolorna och högskolornas dialog med intressentgrupperna.

Tidsplan för avtalsberedningen och rapportering om 2019 års verksamhet

Nedan beskrivs de viktigaste faserna i avtalsberedningsprocesserna och tidsplanen för dem. Ministeriet preciserar informationen om förberedelserna inför avtalsperioden 2021–2024 efter att det nya regeringsprogrammet godkänts och den riksomfattande prognosen över utbildningsbehovet blivit klar i början av hösten 2019. Den preciserade anvisningen innehåller

- utvecklingsriktlinjer som härletts ur regeringsprogrammet,
- ett utkast till målbild för högskolorna 2030,

- en riksomfattande utgångspunkt för beredningen av högskolornas examensmål samt
- ett förslag om universitetens riksomfattande uppgifter och en blankett på vilken högskolorna våren 2020 ska sammanfatta de viktigaste riktlinjerna i sina strategier inför dialogen om den strategibaserade finansieringen.

Målbild för högskolorna 2030, högskolespecifika examensmål och universitetens riksomfattande uppgifter

Avsikten är att målbilden för högskolorna 2030, de högskolespecifika examensmålen och universitetens riksomfattande uppgifter ska vara fastslagna före utgången av 2019.

- **Universitetens svar på den grundläggande kartläggningen av riksomfattande uppgifter till undervisnings- och kulturministeriet senast den 14 juni 2019** (bilaga 2).
- Målbilden för högskolorna 2030 och utgångspunkterna för examensmålen behandlas på ett seminarium för högskolornas och vetenskapsinstitutens ledningar den 4 juni 2019. På rektorsmötet den 18 juni 2019 skapas en gemensam lägesbild över bland annat beredningen av examensmålen och målbilden för högskolorna 2030. Dessutom inleds beredningen av den programbaserade andelen av den strategibaserade finansieringen.
- Ministeriet utfärdar senast den 20 september 2019 en preciserande anvisning som innehåller ett utkast till målbild för högskolorna 2030. Utgående från regeringsprogrammet, visionen för högre utbildning och forskning 2030 och Utbildningsstyrelsens prognos över utbildningsbehovet ger ministeriet i sin preciserande anvisning också en riksomfattande utgångspunkt för beredningen av högskolornas examensmål och ett förslag till universitetens riksomfattande uppgifter och finansieringen av dem.
- **Högskolorna ska ge respons angående målbilden för högskolorna 2030, sina förslag till examensmål (2021–2024 och för år 2030) och universiteten ska komma med sina motbud om de riksomfattande uppgifterna senast den 11 oktober 2019.**
En enkät om förändringarna i omvärlden och målbilden för högskolorna 2030 genomförs bland de viktigaste intressentgrupperna i oktober-november.
- Utifrån responsen justeras målbilden för högskolorna 2030 så att den kan diskuteras på seminariet för högskolornas och vetenskapsinstitutens ledningar i november 2019 och fastställas på rektorsmötet den 10 december 2019.
- De kvantitativa målen och de riksomfattande uppgifterna samordnas mellan ministeriet och högskolorna före utgången av 2019.

Högskolespecifika mål, strategibaserad finansiering och rapportering om 2019 års verksamhet.

Avsikten är att den programbaserade andelen av den strategibaserade finansieringen ska fastställas före avtalsförhandlingarna. Den andel som stöder högskolans strategi fastställs vid förhandlingarna mellan ministeriet och högskolan. En del av finansieringen kan fastställas för en längre tid än avtalsperioden. Innehållet i de högskolespecifika avtalen bereds gemensamt av ministeriet och högskolan/koncernen under våren 2020 så att det kan slås fast senast under avtalsförhandlingarna.

Den programbaserade andelen av den strategibaserade finansieringen

- Utgående från förberedelserna inför rektorsmötet i juni utarbetar ministeriet preliminära grunder för de program som omfattas av den programbaserade finansieringen och för hur programmen finansieras. Grunderna och den fortsatta beredningen diskuteras på det rektorsmöte som hålls den 9 september 2019.
- Ministeriet och högskolorna bereder under hösten det närmare innehållet i programmen, de åtgärder som hänför sig till genomförandet av regeringsprogrammet och visionen för högre utbildning och forskning 2030 samt principerna för hur finansieringen inriktas.
- Målet är att ingen utlysning av projektfinansiering ska ordnas för programmen, utan ministeriet ska besluta om finansieringen på basis av gemensamt beredda kriterier och högskolornas åtgärdsåtaganden.
- Ministeriet bereder ett beslut om den programbaserade andelen under februari 2020. Avtal om de program som kräver en längre beredning kan ingås även efter våren 2020.

Högskolespecifikt strategiarbete: Strategiorienterade avtalsinnehåll och den andel som stöder högskolans strategiarbete i den strategibaserade finansieringen

- För att möjliggöra en samverkande process mellan högskolorna och skapandet av en helhetsbild ska högskolan **senast den 16 augusti 2019** förse undervisnings- och kulturministeriet med **den operativa ledningens sammanfattning av den vision för högskolans utveckling som tagits fram under beredningen av strategin**. Ministeriet förväntar sig inte någon slutlig ståndpunkt i fråga om högskolans vision.
- Gemensamma diskussioner om högskolornas strategiska val, bedömningsgrunderna för möjligheterna att genomföra dem och de samarbetsmöjligheter som uppstår förs på rektorsmötet den 9 september 2019.
- Undervisnings- och kulturministeriet önskar att högskolorna som ett led i sina strategiprocesser fortsätter den gemensamma beredningen av beslut om verksamhetens inriktning och om utvecklingsåtgärderna och arbetsfördelningen inom respektive sektor. Utgångspunkten är att högskolorna genom sina beslut ska ha förbundit sig till lösningarna i början av 2020 så att de kan tas i beaktande vid avtalsförhandlingarna våren 2020.

Högskolan ska **senast den 14 februari 2020** lämna in **följande avtalsförhandlingsmaterial** till undervisnings- och kulturministeriet:

- En av högskolans styrelse godkänd strategi som sträcker sig till slutet av 2030
- Högskolan ska utgående från sin strategi i avtalsmallen i KOTA ge ett förslag till följande punkter som ska ingå i avtalet:
 - högskolans strategiska val, profil och starka områden
 - åtgärder som stöder högskolans strategi och uppföljning av dessa, inklusive indikatorer
 - ett förslag till högskolans strategibaserade finansiering
- På blanketten ska högskolan, inför dialogen om den strategibaserade finansiering som stöder högskolans strategi och förnyelse, ange en sammanfattning av de viktigaste riktlinjerna i fråga om genomförandet av strategin.

- På rapporteringsunderlaget i KOTA ges en kort rapport om hur de viktigaste utvecklingsåtgärderna under avtalsperioden 2017–2020 framskrider.

Undervisnings- och kulturministeriet upprättar på basis av högskolornas förslag ett **anbud som skickas till högskolorna senast tre veckor före förhandlingarna, och högskolan ska komma med sitt motbud senast en vecka före förhandlingen.**

Årliga rapporteringsskyldigheter

Undervisnings- och kulturministeriet ska informeras om reformer som genomförs under respektive år och som har betydande verkningar för personalen. Yrkeshögskolorna ska dessutom informera undervisnings- och kulturministeriet i god tid om planerade och genomförda ändringar i ägarstrukturen.

Högskolorna ombeds att skicka in bokslutsdokumenten till undervisnings- och kulturministeriet så snart dessa har godkänts.

Allt material ska lämnas in i elektroniskt format genom KOTA-systemet. I avtalen med varje högskola ingår en sammanfattning av de åtgärder som stöder strategin och rapporter om utfallet av avtalsmålen. Dessa finns allmänt tillgängliga på undervisnings- och kulturministeriets webbplats.

Högskolorna ska lämna in den statistik för 2019 som undervisnings- och kulturministeriet behöver enligt separata anvisningar. Närmare anvisningar om insamlingen av uppgifter, 2020 års årskalendrar för offentliggörande av finansieringsmodellindikatorerna och granskningsprocessen för uppgifterna samt eventuella uppdateringar av regelverket för högskolornas ekonomiförvaltning meddelas högskolorna genom ett separat brev i slutet av 2019.

Mer information ges vid behov av:

- undervisningsråd Jorma Karhu (i synnerhet universitet), tfn 0295 3 30139 (jorma.karhu@minedu.fi), undervisningsråd Maarit Palonen (i synnerhet yrkeshögskolor) tfn 0295 3 30243 (maarit.palonen@minedu.fi) och undervisningsråd Ulla Mäkeläinen, tfn 0295 3 30223 (ulla.makelainen@minedu.fi)
- undervisningsråd Jukka Haapamäki, tfn 0295 3 3008 (jukka.haapamaki@minedu.fi) och undervisningsråd Kaisu Piironen, tfn 0295 3 30359 (kaisu.piironen@minedu.fi)
(tekniska frågor som gäller informationssystemet KOTA och datalagret Vipunen)

Överdirektör

Tapio Kosunen

Undervisningsråd

Jorma Karhu

- Bilagor** Bilaga 1 Uppbyggnaden av avtalet mellan undervisnings- och kulturministeriet och högskolorna för perioden 2021–2024
Bilaga 2 Anvisning för universiteten om meddelande av basinformation om de riksomfattande uppgifterna för perioden 2017–2020
Bilaga 3 Möten och seminarier under 2019 som gäller högskolornas avtalsberedning för perioden 2021–2024 samt de viktigaste tidpunkterna för inlämnande av material
- Sändlista** Yliopistot
Ammattikorkeakoulut
- Förkännedom** Specialmedarbetare Emmi Venäläinen
Specialmedarbetare Daniel Sazonov
Kanslichef Anita Lehikoinen
Finlands Akademi
Nationella centret för utbildningsutvärdering
Finlands Studentkårers förbund (FSF) rf
Finlands universitet UNIFI rf
Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
Finlands studerandekårers förbund – SAMOK rf
UKM/Avdelningen för högskole- och forskningspolitik och gymnasieutbildning
UKM/Ekonomienheten